

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра трудового права, адміністративного права та процесу

ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО

Методичні вказівки

до семінарських занять та самостійної роботи

для студентів напряму підготовки 6.030401 – «Правознавство» денної форми

навчання, освітньо-кваліфікаційний рівень магістр

гр. МТПРп-161

Обговорено і
рекомендовано
на засіданні кафедри
трудового права,
адміністративного права та
процесу
Протокол № 6
від 24 січня 2017 р.

Чернігів ЧНТУ 2017

Порівняльне трудове право. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для студентів для студентів напряму підготовки 6.030401– «Правознавство», денної форми навчання / Укл.: Денисенко К.В. – Чернігів: ЧНТУ, 2017.– 31 с.

Укладач: ДЕНИСЕНКО КАТЕРИНА ВІКТОРІВНА, асистент кафедри
трудового права, адміністративного права та процесу

Відповідальний за випуск: Рудик Вікторія Анатоліївна,
завідувач кафедри трудового права,
адміністративного права та процесу,
кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: ХИМЕНКО ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ, кандидат
юридичних наук, доцент кафедри цивільного, господарського
права та процесу Чернігівського національного технологічного
університету

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО».....	7
1.1. Розподіл обсягу годин з дисципліни за темами.....	7
1.2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	12

ВСТУП

В сучасних умовах розвиток міжнародних зв'язків України, відкритість суспільства зумовили широку трудову міграцію працездатного населення до інших країн у пошуках роботи. Це в свою чергу, зумовлює необхідність врегулювання цих відносин і, крім того, створює підстави для удосконалення національного трудового законодавства з метою найбільшого наближення його до міжнародних норм (стандартів), які встановлені Міжнародною Організацією Праці (МОП) і застосовується як при регулюванні міжнародних питань, пов'язаних із застосуванням найманої праці, так і з метою вдосконалення національного законодавства.

Вивчення порівняльного трудового права стає необхідною умовою для одержання масштабного обсягу юридичних знань, тому що цей навчальний курс не тільки сприяє вдосконаленню національного трудового права, але й сприяє зміцненню економічних і гуманітарних міжнародних контактів.

При викладанні зазначеного курсу активно використовується порівняльний метод дослідження теоретичних та практичних аспектів трудового права України з аналогічним правом інших країн.

Семінарські заняття з порівняльного трудового права проводяться з метою:

- засвоєння студентом навчального матеріалу;
- закріплення студентом знань, формування вмінь та навичок;
- поглиблення знань студента з важливих і складних тем навчального плану;
- вироблення навичок виступати перед аудиторією та вміння вести дискусії тощо.

Семінарське заняття — форма навчального заняття, за якої викладач організує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться до відповідного журналу.

Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

При підготовці до семінарського заняття, крім вивчення навчального матеріалу за підручником та конспектом лекцій, слід проаналізувати зміст рекомендованих нормативно-правових актів. Важливо ознайомитись з практикою застосування чинного вітчизняного та зарубіжного законодавства про працю.

Готуючись до семінарського заняття, необхідно з'ясувати та осмислити зміст кожного питання теми семінарського заняття, основні (ключові) поняття, терміни, категорії й сформулювати власні висновки та пропозиції щодо шляхів правового розгляду трудових відносин за темою семінарського

заняття. Такі висновки студент зможе зробити за умови аналізу рекомендованих для опрацювання наукових праць — монографій, статей, інших публікацій у часописах, наукових збірниках, юридичних журналах та газетах.

Варто врахувати, що самостійний аналіз студентом нормативно-правових актів, навчальної літератури, матеріалів юридичної преси — один з видів навчальної роботи студентів, що забезпечує глибоке засвоєння навчального матеріалу з дисципліни.

Вивчаючи питання теми семінарського заняття, необхідно намагатися узагальнити здобуті з різних джерел відомості, фактичні дані та зробити власні висновки щодо правового регулювання питань, які обговорюються на семінарському занятті.

На семінарському занятті потрібно вчитися формулювати, обґрунтовувати та аргументувати власну точку зору щодо положень нормативно-правових актів, практики застосування вітчизняного та зарубіжного законодавства про працю, тенденцій його розвитку та удосконалення.

При виступі на семінарському занятті навчальний матеріал варто викладати логічно, послідовно, грамотно, чітко, дотримуючись вимог ораторського мистецтва. Рекомендується розробляти структурно-логічні схеми до тем семінарського заняття.

Підготовка студента до семінарського заняття розвиває творчі здібності студента, на семінарському занятті формується вміння слухати інших студентів, аргументовано висловлювати власну точку зору; при цьому розвивається логічне та правниче мислення студента та комунікативні здібності, що досить важливо для фахівця з правознавства.

Студент повинен уміти:

- визначати необхідний масив правової літератури, законодавчої бази та спеціальної юридичної літератури для практичного вирішення конкретних юридичних ситуацій та постійно розширювати знання правової бази, що регулює трудову діяльність суб'єктів різних країн;
- володіти спеціальною юридичною та міжнародно - правовою термінологією, понятійним апаратом юриспруденції, загально -науковою та правничою методологією;
- тлумачити міжнародні та національні нормативно-правові акти, які регулюють трудові та пов'язані з ними відносини;
- надавати пропозиції щодо приведення законодавства України у відповідність з міжнародними стандартами, а також його вдосконалення;
- застосовувати норми, встановлені Міжнародною Організацією Праці, трудовим законодавством України та іноземних держав для врегулювання практичних питань, що можуть виникнути при залученні найманої праці або для вирішення суперечок, пов'язаних з застосуванням норм , які регулюють трудові відносини, зокрема, трудової міграції її соціального забезпечення;

- надавати допомогу правового характеру та сприяти захисту трудових та інших прав громадян України за кордоном шляхом узгодження внутрішнього законодавства України з міжнародно - правовими актами Міжнародної Організації Праці та уніфікацією правових норм;

- сприяти вирішенню правовідносин, що регулюється трудовим правом за участю "іноземного елемента" та відновленню порушених прав, застосовуючи в повному обсязі свої знання та повноваження;

- сприяти уніфікації і кодифікації норм міжнародного трудового права;

- проводити наукові дослідження та експертизи, організовувати наукові дискусії з проблемних питань, теорії та практики застосування норм, які регулюють трудові відносини і організувати апробацію висновків наукових досліджень та приймати заходи щодо впровадження їх результатів у практику.

Самостійна робота студентів – це процес активного, цілеспрямованого набуття студентом нових для нього знань і умінь без безпосередньої участі викладачів. Самостійна робота повинна бути конкретною за своєю спрямованістю і супроводжуватися ефективним контролем і оцінкою її результатів. Самостійна робота студента – невід'ємна частина навчальної роботи студента з вивчення дисципліни «Порівняльне трудове право». Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Мета самостійної роботи студентів: набуття додаткових знань, перевірка отриманих знань на практиці, вироблення фахових та дослідницьких вмінь та навичок.

Самостійна робота студента з дисципліни «Порівняльне трудове право» включає:

- поглиблене вивчення питань з кожної теми, враховуючи і ті, що виносяться на обговорення на семінарському занятті;

- пошук та аналіз додаткової рекомендованої літератури для підготовки до семінарських занять;

- огляд та опрацювання опублікованих вітчизняних та зарубіжних наукових статей в галузі трудового права.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО»

1.1. Розподіл обсягу годин з дисципліни за темами

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Всього	У тому числі						С.р.
		Лекції	Пр.	Лаб				
2							0	1
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи порівняльного трудового права								
1. Поняття та значення порівняльного трудового права у системі права	20	2	2					16
2. Предмет, методи, джерела, правовідносини та функції трудового права	20	2	2					16
Разом за змістовим модулем 1	40	4	4					32
Змістовий модуль 2. Індивідуальні трудові правовідносини, права і організаційна природа їх захисту та регламентації								
3. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	10	2	2					6
4. Трудовий договір та його правове регулювання у зарубіжних країнах та Україні	10	2	2					6
5. Правове регулювання основних умов праці: порівняльно – правовий аспект	10	2	2					6
6. Правові основи охорони праці	10	2	2					6
Разом за змістовим модулем 2	40	8	8					24
Змістовий модуль 3. Колективно – договірне регулювання праці та вирішення спорів								
7. Правовий статус об'єднань працівників та роботодавців	10	2	2					6
8. Правове регулювання колективних трудових	10	2	2					6

відносин						
9.	Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів	10	2	2		6
10	Порядок вирішення колективних трудових спорів	10	2	2		6
Разом за змістовим модулем 3		40	8	8	-	24
Усього годин за дисципліну		120	20	20		80

1.2. Тематичний план навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи порівняльного трудового права

Тема 1. Поняття та значення порівняльного трудового права у системі права.

Порівняльне трудове право як сучасний напрямок розвитку правового регулювання праці. Значення порівняльно-правових досліджень у царині трудового права для законотворчої та правозастосовної діяльності. Загальна характеристика порівняльного правознавства(компаративізму). Загальна характеристика порівняльно-правового методу. Значення порівняльно-правових досліджень в галузі трудового права для законотворчості та правозастосування. Імплементация міжнародних правових стандартів в чинне законодавство України про працю. Основні етапи історичної еволюції правового регулювання праці. Історичний розвиток правового регулювання праці в Україні. Основні парадигми правового регулювання праці з точки зору історичного досвіду. Основні проблеми сучасних компаративістських досліджень та особливості їх переходу в практичні дослідження.

Всесвітня типологія трудового права. Характеристика чотирьох головних типів трудового права у сучасному світі. Роль та значення порівняльного правознавства в процесі реформування національного трудового законодавства.

Тема 2. Предмет, методи, джерела, правовідносини та функції трудового права.

Предмет порівняльного трудового права. Особливості методів правового регулювання у зарубіжних країнах та Україні. Поняття та види трудових правових відносин в країнах Західної Європи та США. Сторони трудових правовідносин. Особливості методів правового регулювання в країнах Західної Європи та США. Трудова правоздатність і дієздатність у різних країнах світу. Правоздатність та дієздатність у країнах Західної Європи.

Загальна характеристика джерел трудового права зарубіжних країн. Особливості та види формальних джерел у трудовому праві. Порівняльна оцінка українських джерел трудового права у світлі міжнародних стандартів

та зарубіжного досвіду. Характеристика джерел національного трудового права в зарубіжних країнах: ратифікованих державами міжнародних договорів, конституцій, законів підзаконних актів, локальних актів, рішень судів та арбітражних органів, правових звичаїв. Оцінка джерел українського трудового права в світлі міжнародних стандартів та зарубіжного досвіду. Вплив глобалізаційних процесів на трудові правовідносини. Регіональні акти з питань регулювання праці.

Змістовий модуль 2. Індивідуальні трудові правовідносини, правова і організаційна природа їх захисту та регламентації

Тема 3. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

Регулювання проблем зайнятості в окремих країнах. Поняття та вирішення проблем зайнятості населення в державах Європейської спільноти. Поняття працевлаштування. Забезпечення рівних можливостей щодо працевлаштування без дискримінації для окремих категорій працівників. Правові способи забезпечення зайнятості у розвинутих країнах. Міжнародно-правові акти в сфері політики зайнятості. Державні гарантії права на зайнятість в Україні та інших державах світу.

Організація працевлаштування в Україні та інших державах світу. Порівняльно-правовий аспект основних трудових прав. Роль приватних агенств з працевлаштування у провідних державах світу. Оцінка правового регулювання зайнятості: порівняльно-правовий аспект.

Тема 4. Трудовий договір та його правове регулювання у зарубіжних країнах та Україні

Різновиди трудового договору у зарубіжних країнах. Строк у трудовому договорі. Регламентація строкових трудових договорів за законодавством Франції, Швеції, Італії та інших країн. Особливості правового регулювання атипових трудових договорів. Правове регулювання випробування при прийнятті на роботу: порівняльно-правовий аспект.

Заборона дискримінації працівників при укладенні, зміні та припиненні трудового договору. Право працівників на захист від незаконного звільнення та особливості відновлення вказаного порушеного права. Загальна характеристика договору про «позикову» (лізингову) працю. Загальна характеристика трудового договору з розподілом робочого місця. Загальна характеристика договору про роботу на умовах неповного робочого часу.

Припинення трудового договору за законодавством України та зарубіжних країн. Розірвання трудового договору за ініціативою працівника: порівняльно-правовий аспект. Розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця: порівняльно-правовий аспект. Анулювання, визнання недійсним, призупинення дії трудового договору за законодавством України та зарубіжних країн. Сутність та основні ознаки трудового договору.

Тема 5. Правове регулювання основних умов праці: порівняльно – правовий аспект

Специфіка методів правового регулювання трудової дисципліни в країнах з розвинутою ринковою економікою. Поняття і види дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарні стягнення за законодавством України та зарубіжних країн.

Гарантійні та компенсаційні виплати у різних країнах. Регулювання заробітної плати. Правове регулювання робочого часу у різних державах світу. Правове регулювання понад нормованого робочого часу. Правове регулювання часу відпочинку. Поняття моббінгу та булінгу та заходи проти них. Спеціальні заходи захисту від моббінгу. Особливості матеріальної відповідальності працівників і роботодавців в країнах з розвинутою ринковою економікою.

Тема № 6. Правові основи охорони праці

Правове регулювання охорони праці в різних державах світу. Особливості забезпечення комфортних і психологічних умов для працівників під час трудової діяльності в зарубіжних країнах. Обов'язки власника по дотриманню правил техніки безпеки та виробничої санітарії в зарубіжних країнах. Обов'язки працівника по дотриманню правил техніки безпеки та виробничої санітарії в зарубіжних країнах. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства з охорони праці: досвід країн ЄС. Проблемні питання гармонізації законодавства України з охорони праці із законодавством Європейського Союзу.

Правове регулювання праці жінок та осіб з сімейними обов'язками в Україні в світлі міжнародних стандартів і зарубіжного досвіду. Правове регулювання праці молоді в Україні та країнах Європейської спільноти. Правове регулювання праці осіб з пониженою працездатністю в Україні світлі міжнародних стандартів і зарубіжного досвіду. Особливості правового регулювання праці інвалідів, осіб похилого віку у різних країнах.

Змістовний модуль 3. Колективно – договірне регулювання праці та вирішення спорів

Тема № 7. Правовий статус об'єднань працівників та роботодавців

Право працівників і роботодавців на свободу об'єднання в країнах з розвинутою ринковою економікою. Правове положення об'єднань працівників та роботодавців в деяких країнах світу. Нормативно-правове регулювання прав працівників і роботодавців на об'єднання у зарубіжних країнах. Моделі і типи профспілкової діяльності у різних країнах. Правове регулювання положення профспілок, організацій роботодавців, представницьких органів працівників на підприємствах, участь працівників і профспілок в управлінні організаціями в Україні в світлі міжнародних стандартів і досвіду країн Європейського Союзу. Права та обов'язки, правовий статус організацій роботодавців: порівняльно-правовий аспект.

Право на асоціацію, право на об'єднання у профспілку як юридичні гарантії у реалізації захисту прав і свобод громадян.

Тема 8. Правове регулювання колективних трудових відносин

Колективні договори як система врегулювання правовідносин між роботодавцем і працівником: порівняльно-правовий аспект. Закріплення права на колективні переговори та укладання колективних договорів у національних правових актах. Різновиди, зміст та порядок укладення колективних договорів у деяких країнах світу: порівняльно-правовий аспект. Правове регулювання соціального партнерства у різних державах світу та Україні. Соціальне партнерство, біпартизм і трипартизм як принцип соціальної політики та правового регулювання праці. Регулювання відносин із соціального діалогу у трудовому праві ЄС. Адаптація трудового законодавства України щодо забезпечення колективних трудових прав.

Тема 9. Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів

Типологія трудових спорів. Різновиди процедур вирішення індивідуальних трудових спорів у зарубіжних країнах. Правове регулювання індивідуальних трудових спорів у зарубіжних країнах. Примирно – третейський метод вирішення трудових спорів у деяких країнах світу. Примирливо-третейська процедура вирішення колективних трудових суперечок в актах МОП, правових системах країн ЄС. Судові й адміністративні процедури вирішення трудових спорів у зарубіжних державах. Спеціалізована трудова юстиція: особливості структури і повноважень трудових судів в різних країнах. Регулювання страйків і локаутів в актах ООН, МОП, національних правових системах країн ЄС. Правове регулювання способів вирішення колективних та індивідуальних трудових спорів в Україні у порівнянні з міжнародними стандартами і зарубіжним досвідом. Європейська модель вирішення індивідуальних трудових спорів.

Тема 10. Порядок вирішення колективних трудових спорів

Правове регулювання колективних трудових спорів у зарубіжних країнах. Вирішення колективних трудових спорів у розвинутих державах світу. Поняття колективного трудового спору. Предмет колективного трудового спору. Порядок вирішення колективного трудового спору у країнах СНД. Органи, які мають право вирішувати колективний трудовий спір: порівняльно-правовий аспект. Право на страйк: міжнародні стандарти і національна юридична практика. Страйк як спосіб захисту інтересів працівників: українське законодавство та зарубіжний досвід. Випадки визнання страйку незаконним та його наслідки у деяких державах світу. Загальна характеристика примирно-третейського механізму розгляду колективних трудових спорів у країнах з розвинутою ринковою економікою.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи порівняльного трудового права

Тема 1. Поняття та значення порівняльного трудового права у системі права.

План

1. Порівняльне трудове право як сучасний напрямок розвитку правового регулювання праці.
2. Значення порівняльно-правових досліджень у царині трудового права для законотворчої та правозастосовної діяльності.
3. Всесвітня типологія трудового права.
4. Характеристика чотирьох головних типів трудового права у сучасному світі.

Питання для самостійного опрацювання

1. Загальна характеристика порівняльного правознавства (компаративізму).
2. Загальна характеристика порівняльно-правового методу.
3. Значення порівняльно-правових досліджень в галузі трудового права для законотворчості та застосування.
4. Імплементация міжнародних правових стандартів в чинне законодавство України про працю.
5. Основні етапи історичної еволюції правового регулювання праці. Історичний розвиток правового регулювання праці в Україні.
6. Основні парадигми правового регулювання праці з точки зору історичного досвіду.
7. Основні проблеми сучасних компаративістських досліджень та особливості їх переходу в практичні дослідження.
8. Роль та значення порівняльного правознавства в процесі реформування національного трудового законодавства.

Реферати

1. Порівняльне трудове право як напрям в юридичній науці.
2. Історична ретроспектива розвитку трудового права та сучасний стан: порівняльний аспект.
3. Етапи розвитку порівняльного трудового законодавства.
4. Принципи та функції порівняння в трудовому праві.
5. Загальнотеоретичні засади адаптації трудового законодавства України до Європейської соціальної хартії (переглянутої).

Нормативно-правові акти та література

1. Додаток до Європейської соціальної хартії (переглянутої) // Офіційний вісник України. – 2006. - №40. – ст.2660.

2. Європейська соціальна хартія (переглянута), від 3 травня 1996 р. // Офіційний вісник України. – 2006. - №40. – ст.2660.
3. Конвенція про захист прав людини та основних свобод 1950 р. // Юридичний вісник України. – 2005. - №48 + Закон України „Про внесення змін до деяких законів України” від 9.02.2006 р. - № 3436-IV// Офіційний Вісник України - № 9., 2006 р. – ст. 523.
4. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. – Ст. 141.
5. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 р. № 3356-ХІІІ (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - №36. - Ст. 361.
6. Про міжнародні договори України: Закон України від 22.12.1993 р. № 3767-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. - №10. - Ст. 45.
7. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 р. № 1045- ХІV (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - №45. – Ст.397.
8. Бойко Є. Колізії трудового права: техніко-правова недбалість чи пряма дискримінація юрисконсультів // Право України. – 2006. - №1. – с.75.
9. Краснов Є.В. Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України : автореф. дис... канд.. юрид. наук / Є.В. Краснов; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2008. – 20 с.
10. Киселёв И.Я. Сравнительное и международное трудовое право: Учебник для вузов. – М.: Дело, 1999. – 728 с.
11. Киселёв И.Я. Сравнительное трудовое право: Учебник. – М.: ТК Велби, Проспект, 2005. – 360 с.
12. Киселёв И.Я. Трудовое право России и зарубежных стран. Международные нормы труда: Учебник. – изд.2-е, испр. и доп.. - М.: Эксмо, 2006. – 608 с.
13. Киселёв И.Я. Трудовое право России. Историко–правовое исследование. - М.: Норма, 2001. – 384 с.
14. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 1054.
15. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 741.
16. Кресін О. Розвиток методології порівняльного правознавства: історичний аспект // Право України. – 2006. - №2. – с.128.
17. Кресін О. Розвиток порівняльного правознавства в Україні в межах школи соціологічного позитивізму // Право України. – 2006. - №5. – с.162.
18. Порівняльне трудове право: Навч. посіб. / За заг. ред. А.С.Мацка. – К.: МАУП, 2005. – 176 с.
19. Процевский А.И. Метод правового регулирования трудовых правоотношений. – М. : Юрид. лит., 1972. – 288 с.
20. Процевский А.И. Предмет советского трудового права. – М.: Юрид.лит., 1979. – 224 с.

21. Процевський О.І. Про предмет трудового права України // Право України. – 2001. - №12. - С. 81-86.

22. Процевський О.І. Щодо предмета трудового права України (або який сенс розмивати поняття “трудові відносини”?) // Зб.наук.праць: Серія Право, Харків: ХНАДУ. – 2001. - Вип.1. - С.36-44.

23. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.

24. Современное трудовое право (Опыт трудового компаративизма). Книга первая /под.ред. В.М. Лебедева. – Статут, 2007, - 301 с.

Тема 2. Предмет, методи, джерела, правовідносини та функції трудового права

План

1. Предмет порівняльного трудового права.
2. Особливості методів правового регулювання у зарубіжних країнах та Україні.
3. Поняття та види трудових правових відносин в країнах Західної Європи та США. Сторони трудових правовідносин.
4. Загальна характеристика джерел трудового права зарубіжних країн.
5. Порівняльна оцінка українських джерел трудового права у світлі міжнародних стандартів та зарубіжного досвіду.

Питання для самостійного опрацювання

1. Особливості методів правового регулювання в країнах Західної Європи та США.
2. Трудова правоздатність і дієздатність у різних країнах світу.
3. Правоздатність та дієздатність у країнах Західної Європи.
4. Особливості та види формальних джерел у трудовому праві.
5. Характеристика джерел національного трудового права в зарубіжних країнах: ратифікованих державами міжнародних договорів, конституцій, законів підзаконних актів, локальних актів, рішень судів та арбітражних органів, правових звичаїв.
6. Систематизація джерел трудового права.
7. Оцінка джерел українського трудового права в світлі міжнародних стандартів та зарубіжного досвіду.
8. Вплив глобалізаційних процесів на трудові правовідносини.
9. Проблеми гнучкості правового регулювання праці у світлі світового досвіду.
10. Регіональні акти з питань регулювання праці.

Реферати

1. Методи правового регулювання трудового права у деяких країнах світової спільноти.
2. Соціальна функція порівняльного трудового права.

3. Поняття, особливості та види трудових правовідносин у розвинутих країнах (за вибором студента).
4. Особливості джерел трудового права зарубіжних країн (за вибором студента).
5. Захист трудових прав людини як самостійний інститут трудового права: порівняльно-правовий аналіз.
6. Право людини на працю та гарантії його забезпечення: питання адаптації.

Нормативно-правові акти та література

1. Величко Д.М. Джерела міжнародно-правового регулювання праці: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.05 “Трудове право; право соціального забезпечення” / Д.М. Величко. – Х., 2008. – 19 с.
2. Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу: Монографія / Н.М. Хуторян, Ю.В. Баранюк, С.В. Дріжчана, Л.П. Гаращенко, І.П. Лаврінчук, О.В. Макогон, М.П. Стадник, Г.І. Чанишева; Відп. ред. Н.М. Хуторян. – К.: ТОВ. «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 304 с.
3. Гусов К.Н., Курилин М.Н. Международно-правовое регулирование труда (в конвенциях и рекомендациях МОТ). М., Манускрипт, 1992.
4. Іншин М.І. Адаптація трудового законодавства до законодавства Європейського Союзу як один із пріоритетних напрямків правової реформи в Україні. / Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук. – практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2011 р.) / за заг. ред.. К. Ю. Мельника. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2011. – 368 с.
5. Киселев И.Я. Новый облик трудового права стран Запада (Прорыв в постиндустриальное общество). М., Интел-Синтез, 2003.
6. Киселев И.Я. Сравнительное и международное трудовое право. - М. : Дело, 1999. - С.35-75.
7. Киселев И.Я. Зарубежное трудовое право. - М. : Норма, 1998. - С. 16-36.
8. Кострюков С. Міжнародний досвід колективної договірної роботи / С. Кострюков // Юридична Україна. – 2008. – № 2. – С. 56 – 61.
9. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 1054.
10. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 741.
11. Порівняльне трудове право: Навч. посіб. / Б.С. Беззуб, Л.В. Голяк, О.М. Кісілевич та ін.; За заг ред.. А.С. Мацка. – К.: МАУП, 2005. – 176 с.: іл.. – Бібліогр.: с. 168 – 172.
12. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.

13. Степанец В. И. Глобализация и ее влияние на рынок труда и занятость // Труд за рубежом. — 2004. — № 1.

14. Феськов М.М. Трудове законодавство і Європейська соціальна хартія (переглянута): питання адаптації / М.М. Феськов – К.: Знання, 2005,– 276 с.

15. Шишкин В.В. Эволюция предмета трудового права. // Трудовое право в России и за рубежом. – 2011. - № 1. - С. 27 - 30.

Змістовий модуль 2. Індивідуальні трудові правовідносини, правова і організаційна природа їх захисту та регламентації

Тема 3. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

План

1. Регулювання проблем зайнятості в окремих країнах.
2. Забезпечення рівних можливостей щодо працевлаштування без дискримінації для окремих категорій працівників у деяких державах світу.
3. Правові способи забезпечення зайнятості у розвинутих країнах.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття та вирішення проблем зайнятості населення в державах Європейської спільноти.
2. Поняття працевлаштування.
3. Міжнародно-правові акти в сфері політики зайнятості.
4. Державні гарантії права на зайнятість в Україні та інших державах світу.
5. Організація працевлаштування в Україні та інших державах світу.
6. Порівняльно-правовий аспект основних трудових прав.
7. Роль приватних агенств з працевлаштування у провідних державах світу.
8. Оцінка правового регулювання зайнятості: порівняльно-правовий аспект.

Реферати

1. Правове регулювання зайнятості у країнах ЄС.
2. Працевлаштування молоді в розвинутих державах світу.
3. Працевлаштування жінок в деяких країнах світу.
4. Органи з працевлаштування в деяких державах світу.

Нормативно-правові акти та література

1. Конвенція МОТ 1964 г. о политике в области занятости (№122) и одноименная Рекомендация (№122).
2. Рекомендация МОТ 1984 года о политике в области занятости (дополнительные положения) (№169).
3. Киселев И.Я. Трудовое право России и зарубежных стран. Международные нормы труда: Учебник / И.Я. Киселев, А.М. Лушников. Под ред. М.В. Лушниковой. – Изд. 3-е, перераб. и доп. – М. Эксмо, 2008. – 608 с. – (Российское юридическое образование).

4. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 1054.
5. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 741.
6. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. – Х. : НікаНова, 2011. – 980 с.
7. Краснов Є.В. Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України : автореф. дис... канд.. юрид. наук / Є.В. Краснов; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2008. – 20 с.
8. Краснов Є.В. Право на працю: міжнародний досвід та законодавство України / Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук. – практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2011 р.) / за заг. ред. К. Ю. Мельника. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2011. – 368 с.
9. Лисицина О.Б. Зарубіжний досвід щодо організації працевлаштування вивільнених працівників / Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук. – практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2011 р.) / за заг. ред. К. Ю. Мельника. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2011. – 368 с.
10. Лютов Н.Л. - Принцип добросовестности при ведении коллективных переговоров (опыт экономически развитых стран) // Труд за рубежом. – 2001. - № 2. - С. 126-138.
11. Парягина О.А. Правовая защита занятости пожилых работников. // Академический юридический журнал. - 2005. - № 2. - С. 32 – 37.
12. Порівняльне трудове право: Навч. посіб. / Б.С. Беззуб, Л.В. Голяк, О.М. Кісілевич та ін.; За заг ред.. А.С. Мацка. – К.: МАУП, 2005. – 176 с.: іл. – Бібліогр.: с. 168 – 172.
13. Права человека: Сб. междунар.-прав. документов. — Мн.: Бел-франс, 1999. — С. 5–27.
14. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.
15. Шлихтер А.А. Государственные программы в сфере труда и занятости : Опыт США. // Трудовое право. - 2005. - № 2 (60) - С. 77 – 87.
16. Щотова Ю. Порівняльна характеристика правового регулювання працевлаштування молоді національним законодавством та законодавством інших країн / Ю. Щотова // Право України. – 2005. - № 8. – с. 85-88.

Тема 4. Трудовий договір та його правове регулювання у зарубіжних країнах та Україні

План

1. Різновиди трудового договору у зарубіжних країнах.
2. Строк у трудовому договорі. Регламентація строкових трудових договорів за законодавством Франції, Швеції, Італії та інших країн.

3. Особливості правового регулювання атипових трудових договорів.
4. Правове регулювання випробування при прийнятті на роботу: порівняльно-правовий аспект.
5. Підстави припинення трудового договору з ініціативи роботодавця та працівника за національним законодавством розвинутих держав світу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Принцип свободи праці (трудоного договору).
2. Заборона дискримінації працівників при укладенні, зміні та припиненні трудового договору.
3. Право працівників на захист від незаконного звільнення та особливості відновлення вказаного порушеного права.
4. Загальна характеристика договору про «позикову» (лізингову) працю.
5. Загальна характеристика трудового договору з розподілом робочого місця.
6. Загальна характеристика договору про роботу на умовах неповного робочого часу.
7. Припинення трудового договору за законодавством України та зарубіжних країн.
8. Розірвання трудового договору за ініціативою працівника: порівняльно-правовий аспект.
9. Розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця: порівняльно-правовий аспект.
10. Анулювання, визнання недійсним, призупинення дії трудового договору за законодавством України та зарубіжних країн.

Реферати

1. Види трудових договорів та їх правове регулювання (на прикладі однієї з країн).
2. Права і обов'язки сторін трудового договору: порівняльно – правовий аспект (на прикладі однієї з країн за вибором студента).
3. Види трудових договорів у країнах близького зарубіжжя: порівняльно – правовий аспект (Білорусі, Росії, Казахстану, Латвії).
4. Порядок розірвання трудового договору: на прикладі розвинутих країн.
5. Зміст, суб'єкти, різновиди трудового договору в трудовому законодавстві України та зарубіжних країн.
6. Юридичні гарантії при укладанні, зміні та припиненні трудового договору в актах МОП та в законодавстві Україні.

Нормативно-правові акти та література

1. Аметистов Э. М. Международное право и труд. — М., 1982.

2. Богатыренко З. С. Новейшие тенденции в нормотворческой деятельности Международной организации труда // Труд за рубежом. — 2003. — № 3.
3. Бойко М.Д. Порівняльне трудове право. Навч. пос. Курс лекцій. — Київ: «Олан», 2006. — 381 с.
4. Гаращенко Л.П. Становлення і розвиток трудового права Італії / Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук. — практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2011 р.) / за заг. ред.. К. Ю. Мельника. — Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2011. — 368 с.
5. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Порівняльне правознавство: Навчальний посібник / Відп. редактор В.Н. Денисов. — К., 2003, 184 с.
6. Киселев И.Я. Трудовой договор при капитализме. - М. : Наука, 1989.
7. Киселев И.Я. Трудовой договор : вопросы найма и увольнения (обзор зарубежного опыта). - М. : НИИ труда, 1997.
8. Конвенция о дискриминации в области труда и занятий от 25 июня 1958 года // Международная защита прав и свобод человека. — М., 1990.
9. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Харків, 2015. — с. 1054.
10. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Харків, 2015. — с. 741.
11. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. — Х. : НікаНова, 2011. — 980 с.
12. Права человека: Сб. междунар.-прав. документов. — Мн.: Белфранс, 1999. — С. 5–27.
13. Приходько С. Захист прав працівників при неплатоспроможності роботодавця (за європейським трудовим правом // Право України. — 2006. - №11. — с.139.
14. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.
15. Трудовое право России. // Под общ.ред. Ю.П. Орловского, А.Ф. Нуртдиновой. - М. : МЦФЭР, 2004. - С. 478-490.
16. Трудовое и социальное право зарубежных стран. // Под ред. Э.Б. Френкель. - М. : Юрист, 2002. - С. 107-169.
17. Таль Л.С. Трудовой договор: цивилистическое исследование. — М. : Статут, 2006.

Тема 5. Правове регулювання основних умов праці: порівняльно – правовий аспект

План

1. Специфіка методів правового регулювання трудової дисципліни в країнах з розвинутою ринковою економікою.
2. Регулювання заробітної плати.
3. Правове регулювання робочого часу у різних державах світу.

4. Правове регулювання часу відпочинку.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття і види дисциплінарної відповідальності.
2. Дисциплінарні стягнення за законодавством України та зарубіжних країн.
3. Гарантійні та компенсаційні виплати у різних країнах.
4. Правове регулювання понад нормованого робочого часу.
5. Поняття моббінгу та булінгу та заходи проти них.
6. Спеціальні заходи захисту від моббінгу.
7. Особливості матеріальної відповідальності працівників і роботодавців в країнах з розвинутою ринковою економікою.

Реферати

1. Матеріальна відповідальність працівників у Російській Федерації.
2. Матеріальна відповідальність роботодавця (за вибором студента на прикладі однієї із розвинутих держав).
3. Правове закріплення та регулювання мінімальної заробітної плати в різних країнах світу(за вибором студента).
4. Практика надання відпусток у західних країнах.
5. Захист від моббінгу у розвинутих країнах.
6. Неповний робочий час: міжнародні стандарти.

Нормативно-правові акти та література

1. Про роботу на умовах неповного робочого часу: Конвенція МОП №175, 1994 р. // Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1965-1999 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.2. –С.1447 – 1452.
2. Про роботу на умовах неповного робочого часу: Рекомендація МОП №182, 1994 р. // Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1965-1999 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.2. –С.1452 – 1456.
3. Про встановлення мінімальної заробітної плати: Конвенція МОП №131, 1970 р. // Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1965-1999р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.2. -С.907 – 910.
4. Про встановлення мінімальної заробітної плати: Рекомендація МОП №135, 1970 р. // Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1965-1999 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.2. -С.911 – 913.
5. Про дискримінацію в галузі праці та занять: Конвенція МОП №111, 1958 р.// Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1919-1964 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.1. -С. 648-651.

6. Про дискримінацію в галузі праці та занять: Конвенція МОП №111, 1958 р. // Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1919-1964 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.1. –С. 648-651.

7. Про процедуру встановлення мінімальної заробітної плати: Конвенція МОП №26, 1928 р. // Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1919-1964 р.): В 2 т.– Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.1. -С.104–106.

8. Про рівну винагороду: Конвенція МОП №100, 1951 р. // Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1919-1964 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.1. -С.538 – 541.

9. Про рівну винагороду: Рекомендація МОП №90, 1951 р. // Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1919-1964 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.1. -С.542 – 547.

10. Барчан Г.Е. Сравнительный анализ трудового законодательства Российской Федерации и Украины : монография / Г.Е. Барчан, А.Г. Барчан. – К.: Сталь, 2008. – 109 с.

11. Бойко М.Д. Порівняльне трудове право. Навч. пос. Курс лекцій. – Київ: «Олан», 2006. – 381 с.

12. Гаращенко Л.П. Становлення і розвиток трудового права Італії / Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ: матеріали всеукраїнської наук. – практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2011 р.) / за заг. ред.. К. Ю. Мельника. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2011. – 368 с.

13. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 1054.

14. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 741.

15. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. – Х. : НікаНова, 2011. – 980 с.

16. Краснов Є.В. Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України : автореф. дис... канд.. юрид. наук / Є.В. Краснов; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2008. – 20 с.

17. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.

18. Рекош К.Х. Правовое решение во Франции вопроса о моральном преследовании на рабочем месте // Трудовое право. – 2002. - № 10. - С. 70-80.

19. Шварц Г. Экономические и социальные права // Российский бюлетьень по правам человека. — 1995. — Вып. 6. — С. 25.

20. Шерегов С.А. Производственная дисциплина и трудовой распорядок в странах с развитой рыночной экономикой // Трудовое право. – 2002. - № 1. - С. 39-47.

Тема № 6. Правові основи охорони праці

План

1. Правове регулювання охорони праці в різних державах світу.
2. Особливості забезпечення комфортних і психологічних умов для працівників під час трудової діяльності в зарубіжних країнах.
3. Обов'язки власника по дотриманню правил техніки безпеки та виробничої санітарії в зарубіжних країнах.
4. Обов'язки працівника по дотриманню правил техніки безпеки та виробничої санітарії в зарубіжних країнах.
5. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства з охорони праці: досвід країн ЄС.
6. Проблемні питання гармонізації законодавства України з охорони праці із законодавством Європейського Союзу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Правове регулювання праці жінок та осіб з сімейними обов'язками в Україні в світлі міжнародних стандартів і зарубіжного досвіду.
2. Правове регулювання праці молоді в Україні та країнах Європейської спільноти.
3. Правове регулювання праці осіб з пониженою працездатністю в Україні світлі міжнародних стандартів і зарубіжного досвіду.
4. Особливості правового регулювання праці інвалідів, осіб похилого віку у різних країнах.

Реферати

1. Спеціальні правила по охороні праці деяких категорій працівників за професійною ознакою: порівняльно-правовий аспект.
2. Правове регулювання техніки безпеки і гігієни праці в Україні в світлі міжнародних стандартів і досвіду країн Європейського Союзу.
3. Правове регулювання охорони праці в деяких державах світу (за вибором студента).
4. Особливості правового регулювання праці жінок та осіб з сімейними обов'язками в актах ООН, МОП, регіональних організацій, законодавстві України та інших країн.
5. Поняття найгірших форм дитячої праці.

Нормативно-правові акти та література

1. Зоммер М. Європейська соціальна модель та вдосконалення прав найманих працівників за умов глобалізації / М. Зоммер // Профспілки України. – № 10, жовтень 2007. – С. 35-36.
2. Бойко М.Д. Порівняльне трудове право. Навч. пос. Курс лекцій. – Київ: «Олан», 2006. – 381 с.
3. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. – Х. : НікаНова, 2011. – 980 с.

4. Киселев И.Я. Сравнительное трудовое право. - М. : Проспект, 2005. - С. 219-224
5. Киселев И.Я. Трудовое право Росси и зарубежных стран. Международные нормы труда: Учебник / И.Я. Киселев, А.М. Лушников. Под ред. М.В. Лушниковой. – Изд. 3-е, перераб. и доп. – М. Эксмо, 2008. – 608 с. – (Российское юридическое образование).
6. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 1054.
7. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 741.
8. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. – Х. : НікаНова, 2011. – 980 с.
9. Нагорна А.М. Конвенції та рекомендації МОП з гігієни праці / А.М. Нагорна, П.М. Вітте, Л.О. Добровольський // Укр. журн. з пробл. медицини праці. – 2009. - № 3. – с. 5-11.
10. Порівняльне трудове право: Навч. посіб. / Б.С. Беззуб, Л.В. Голяк, О.М. Кісілевич та ін.; За заг ред.. А.С. Мацка. – К.: МАУП, 2005. – 176 с.: іл. – Бібліогр.: с. 168 – 172.
11. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.
12. Серета О. Г. Міжнародні стандарти з охорони праці: сучасний стан та перспективи адаптації законодавства України / Олена Серета // Публічне право. – 2013. – № 2. – С. 88–93.
13. Черняева Д.В. Новая концепция охраны труда. // Труд за рубежом. - 2006. - № 1(69). - С. 56-75.
14. Шварц Г. Экономические и социальные права // Российский бюлеть по правам человека. — 1995. — Вып. 6. — С. 25.

Змістовний модуль 3. Колективно – договірне регулювання праці та вирішення спорів

Тема № 7. Правовий статус об'єднань працівників та роботодавців

План

1. Право працівників і роботодавців на свободу об'єднання в країнах з розвинутою ринковою економікою.
2. Правове положення об'єднань працівників та роботодавців в деяких країнах світу.
3. Моделі і типи профспілкової діяльності у різних країнах.
4. Правове регулювання положення профспілок, організацій роботодавців, представницьких органів працівників на підприємствах, участь працівників і профспілок в управлінні організаціями в Україні в світлі міжнародних стандартів і досвіду країн Європейського Союзу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Нормативно-правове регулювання прав працівників і роботодавців на об'єднання у зарубіжних країнах.
2. Права та обов'язки, правовий статус організацій роботодавців: порівняльно-правовий аспект.
3. Право на асоціацію, право на об'єднання у профспілку як юридичні гарантії у реалізації захисту прав і свобод громадян.

Реферати

1. Регулювання соціального партнерства в Україні і в зарубіжних державах.
2. Право на асоціацію, право на об'єднання у профспілку як юридичні гарантії у реалізації захисту прав і свобод громадян.
3. Правове регулювання правового статусу професійних спілок: порівняльно-правовий аспект.
4. Права та обов'язки, правовий статус організацій роботодавців: порівняльно-правовий аспект.

Основні нормативні акти та додаткова література:

1. Про застосування принципів права на організацію і на ведення колективних переговорів: Конвенція МОП № 98 від 1 липня 1949 р. [ратифікована Указом Президії Верховної Ради УРСР від 14.09.1956 р.] // Інформаційний бюлетень Міністерства праці України „Людина і праця”. – 1994. – № 9-10.
2. Про захист прав представників працівників на підприємстві та можливості, що їм надаються: Конвенція МОП № 135 від 23 червня 1971 р. [ратифіковано Законом України № 798-IV від 15.05.2003 р.]. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 30. – Ст. 255.
3. Про свободу асоціації та захист права на організацію: Конвенція МОП № 87 від 9.07.1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Барчан Г.Е. Сравнительный анализ трудового законодательства Российской Федерации и Украины : монография / Г.Е. Барчан, А.Г. Барчан. – К.: Сталь, 2008. – 109 с.
5. Беззуб Б. С., Голяк Л. В., Кісілевич О. М., Мацко А. С., Міхатуліна: О. М. Порівняльне трудове право: Навч. посібник., К., 2005.
6. Бойко М.Д. Порівняльне трудове право. Навч. пос. Курс лекцій. – Київ: «Олан», 2006. – 381 с.
7. Киселев, И.Я. Сравнительное трудовое право. - М. : Проспект, 2005. - С. 219-224.
8. Киселев, И.Я. Сравнительное трудовое право. - М. : Проспект, 2005. - С. 219-224.
9. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 1054.

10. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 741.
11. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. – Х. : НікаНова, 2011. – 980 с.
12. Краснов Є.В. Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України : автореф. дис... канд.. юрид. наук / Є.В. Краснов; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2008. – 20 с.
13. Лютов Н.Л. Промышленные акции работодателей (международный сравнительно-правовой анализ). // Труд за рубежом. – 2002. - № 1. - С.108-124.
14. Малевич Юлиана. Права человека и международная политика // Белорусский журнал международного права и международных отношений. — 2001. — № 3. — С 19–24.
15. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.
16. Трудовое право России. // Под общ.ред. Ю.П. Орловского, А.Ф. Нуртдиновой. - М. : МЦФЭР, 2004. - С. 602-618.
17. Феськов М.М. Трудове законодавство і Європейська соціальна хартія (переглянута): питання адаптації / М.М. Феськов – К.: Знання, 2005,– 276 с.
18. Феськов М.М. Право працівників та роботодавців на об'єднання за Європейською соціальною хартією (переглянутою) і трудовим законодавством України// Матеріали наук.-прак. конф. „Захист соціальних та економічних прав людини: міжнародні стандарти і законодавство України”. – К., 2004. – Ч. 1. – С. 53-56.

Тема 8. Правове регулювання колективних трудових відносин

План

1. Колективні договори як система врегулювання правовідносин між роботодавцем і працівником: порівняльно-правовий аспект.
2. Закріплення права на колективні переговори та укладання колективних договорів у національних правових актах.Різновиди, зміст та порядок укладення колективних договорів.
3. Правове регулювання соціального партнерства у різних державах світу та Україні.
4. Регулювання відносин із соціального діалогу у трудовому праві ЄС.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття та класифікація принципів колективних трудових відносин.
2. Соціальне партнерство, біпартизм і трипартизм як принцип соціальної політики та правового регулювання праці.
3. Адаптація трудового законодавства України щодо забезпечення колективних трудових прав.

Реферати

1. Історія виникнення й розвитку соціального партнерства.
2. Процедура укладання колективного договору (на прикладі різних держав за вибором студента).
3. Мета та форми соціального партнерства.

Нормативно-правові акти та література

1. Про право на організацію та на ведення колективних переговорів: Конвенція МОП №98, 1949 р.// Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1919-1964 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.1. -С. 530-536.
2. Про представників працівників: Конвенція МОП №135, 1971 р.// Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1965-1999 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.2. -С. 962-964.
3. Про співпрацю на рівні підприємств: Рекомендація МОП №94, 1952 р.// Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1919-1964 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.1. -С. 580.
4. Про тристоронні консультації: Конвенція МОП №144, 1976 р.// Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1965-1999 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.2. -С. 1063-1066.
5. Про представників працівників: Рекомендація МОП №143, 1971 р.// Конвенції та рекомендації ухвалені Міжнародною організацією праці (1919-1964 р.): В 2 т. – Женева: Міжнародне бюро праці. – Т.2. -С. 965-968.
6. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 р. //Відомості Верховної Ради України. – 1993. - № 36. – Ст. 361.
7. Бойко М.Д. Порівняльне трудове право. Навч. пос. Курс лекцій. – Київ: «Олан», 2006. – 381 с.
8. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Порівняльне правознавство: Навчальний посібник /Відп. редактор В.Н. Денисов. – К., 2003, 184 с.
9. Киселев И.Я. Сравнительное трудовое право. - М. : Проспект, 2005. - С. 219-224.
10. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 1054.
11. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 741.
12. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. – Х. : НікаНова, 2011. – 980 с.
13. Краснов Є.В. Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України : автореф. дис... канд.. юрид. наук / Є.В. Краснов; Одес. нац. юрид. акад. – О., 2008. – 20 с.
14. Киселев И.Я. Сравнительное трудовое право. - М. : Проспект, 2005. - С. 219-224.

15. Лютов Н.Л. Мирные процедуры разрешения коллективных трудовых споров (Международный и сравнительно-правовой анализ). // Труд за рубежом. – 2002. - № 2. - С. 3-15.

16. Лютов Н.Л. - Принцип добросовестности при ведении коллективных переговоров (опыт экономически развитых стран) // Труд за рубежом. – 2001. - № 2. - С. 126-138.

17. Лютов Н.Л. Промышленные акции работодателей (международный сравнительно-правовой анализ). // Труд за рубежом. – 2002. - № 1. - С.108-124.

18. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.

19. Трудовое право России. // Под общ.ред. Ю.П. Орловского, А.Ф. Нуртдиновой. - М. : МЦФЭР, 2004. - С. 602-618.

20. Шварц Г. Экономические и социальные права // Российский бюллетень по правам человека. — 1995. — Вып. 6. — С. 25.

Тема 9. Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів

План

1. Типологія трудових спорів.
2. Правове регулювання індивідуальних трудових спорів у зарубіжних країнах.
3. Судові й адміністративні процедури вирішення трудових спорів у різних країнах світу. Спеціалізована трудова юстиція: особливості структури і повноважень трудових судів в різних країнах.

Питання для самостійного опрацювання

1. Різновиди процедур вирішення індивідуальних трудових спорів: порівняльно-правовий аспект.
2. Примирно – третейський метод вирішення трудових спорів.
3. Примирливо-третейська процедура вирішення колективних трудових суперечок в актах МОП, правових системах країн ЄС.
4. Регулювання страйків і локаутів в актах ООН, МОП, національних правових системах країн ЄС.
5. Правове регулювання способів вирішення індивідуальних трудових спорів в Україні у порівнянні з міжнародними стандартами і зарубіжним досвідом.
6. Європейська модель вирішення індивідуальних трудових спорів

Реферати

1. Поняття трудових спорів та причини їх виникнення.
2. Проблеми самозахисту у трудовому праві: порівняльно-правовий аспект.
3. Особливості вирішення індивідуальних трудових спорів(на прикладі однієї із держав світу за вибором студента).

4. Органи, які розглядають та вирішують індивідуальні трудові спори у різних країнах.

Нормативно-правові акти та література

1. Андрійів В.М., Ізарова І.О. Трудові спори: навчальний посіб. / Андрійів В.М., Ізарова І.О. – Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. – 236 с.

2. Бойко М.Д. Порівняльне трудове право. Навч. пос. Курс лекцій. – Київ: «Олан», 2006. – 381 с.

3. Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу: монографія / [Хуторян Н.М., Баранюк Ю.В., Дріжчана С.В. та ін.]; відп. ред. Хуторян Н.М. – К. : Юридична думка, 2008. – 304с.

4. Кабанець В.О. Теоретичні аспекти удосконалення розгляду трудових спорів (конфліктів) в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.05 “Трудове право; право соціального забезпечення” / В.О. Кабанець. – Луганськ, 2009. – 20 с.

5. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. – Х. : НікаНова, 2011. – 980 с.

6. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 1054.

7. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Харків, 2015. – с. 741.

8. Киселев И.Я. Сравнительное трудовое право. - М. : Проспект, 2005. - С. 219-224

9. Киселев И.Я. Трудовое право России и зарубежных стран. Международные нормы труда: Учебник / И.Я. Киселев, А.М. Лушников. Под ред. М.В. Лушниковой. – Изд. 3-е, перераб. и доп. – М. Эксмо, 2008. – 608 с. – (Российское юридическое образование).

10. Лазор В.В. Проблеми правового регулювання трудових спорів і конфліктів за умов формування ринкових відносин в Україні : дис...д.ю.н. : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / В.В. Лазор. – К., 2005. – 40 с.

11. Лозовой С.В. Правове регулювання індивідуальних трудових спорів : дис. к.ю.н. : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / С. В. Лозовой. – Луганськ, 2009. – 20 с.

12. Петоченко Т.М. Перспективы расширения применения примирительных процедур при разрешении трудовых споров в Республике Беларусь /Т.М. Петоченко // Право в современном белорусском обществе: сборник научных трудов. Выпуск 6. – Минск: Право и экономика, 2011. – С. 430–436.

13. Порівняльне трудове право: Навч. посіб. / Б.С. Беззуб, Л.В. Голяк, О.М. Кісілевич та ін.; За заг ред.. А.С. Мацка. – К.: МАУП, 2005. – 176 с.: іл. – Бібліогр.: с. 168 – 172.

14. Толкунова В. Н. Трудовые споры и порядок их разрешения: Учеб.пособ. / В. Н. Толкунова. - 3 изд., перераб., и доп. — М.: Юрист, 1999. - 235 с.

15. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.

16. Трудові спори: законодавство, коментар, судова практика: Законодавство наводиться станом на 15 січня 2010 р. / В.А. Скоробагатько (упоряд.), М.І. Федашин (упоряд.). — К.: Істина, 2010. — 432 с.

17. Трудові спори: Навч. Посібник / За заг. ред. В.П. Пастухова. - К.: Магістр-XXI сторіччя, 2005. - 272 с.

18. Чанишева Г. І. Спеціалізована трудова юстиція в країнах Європи: досвід для України / Галина Іванівна Чанишева // Вісник Вищої Ради юстиції. – № 2. – 2010. – С. 75–82.

Тема 10. Порядок вирішення колективних трудових спорів

План

1. Правове регулювання колективних трудових спорів у зарубіжних країнах.

2. Вирішення колективних трудових спорів у розвинутих державах світу.

3. Органи, які мають право вирішувати колективний трудовий спір: порівняльно-правовий аспект.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття колективного трудового спору.

2. Предмет колективного трудового спору. Порядок вирішення колективного трудового спору у країнах СНД.

3. Право на страйк: міжнародні стандарти і національна юридична практика.

4. Страйк як спосіб захисту інтересів працівників: українське законодавство та зарубіжний досвід.

5. Випадки визнання страйку незаконним та його наслідки у деяких країнах світу.

6. Загальна характеристика примирно-третейського механізму розгляду колективних трудових спорів у країнах з розвинутою ринковою економікою.

Реферати

1. Право на страйк та його реалізація за міжнародними нормами та нормами міжнародного законодавства.

2. Право на локаут та його реалізація за міжнародними нормами та за нормами національного законодавства.

3. Правове регулювання локаутів за законодавством різних країн.

Нормативно-правові акти та література

1. Рекомендація МОП № 92 щодо добровільного примирення та арбітражу. — Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці. 1919-1964. — Женева : Міжнародне бюро праці, 1999. — Т. 1. — 776 с
2. Андріїв В.М., Ізарова І.О. Трудові спори: навчальний посіб. / Андріїв В.М., Ізарова І.О. — Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2011. — 236 с.
3. Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу: монографія / [Хуторян Н.М., Баранюк Ю.В., Дріжчана С.В. та ін.]; відп. ред. Хуторян Н.М. — К. : Юридична думка, 2008. — 304с.
4. Дейнека В.М. Примирні процедури вирішення трудових спорів [Текст] : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05 / Дейнека Володимир Миколайович ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». — Одеса, 2015. — 20 с.
5. Закон Республіки Польщі “Про порядок вирішення колективних трудових спорів” // Труд за рубежом. — 1993. — № 1. — С. 15.
6. Кабанець В.О. Теоретичні аспекти удосконалення розгляду трудових спорів (конфліктів) в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.05 “Трудове право; право соціального забезпечення” / В.О. Кабанець. — Луганськ, 2009. — 20 с.
7. Курс порівняльного трудового права: підручник / Іншин М.І., Мацюк А.Р., Соцький А.М., Щербина В.І. / За ред. акад. А.Р. Мацюка. — Х. : НікаНова, 2011. — 980 с.
8. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.1 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Харків, 2015. — с. 1054.
9. Курс порівняльного трудового права: підручник в 2 т. Т.2 / ред.: А.Р. Мацюк; Київ, нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Харків, 2015. — с. 741.
10. Киселев И.Я. Сравнительное трудовое право. - М. : Проспект, 2005. - С. 219-224
11. Киселев И.Я. Трудовое право России и зарубежных стран. Международные нормы труда: Учебник / И.Я. Киселев, А.М. Лушников. Под ред. М.В. Лушниковой. — Изд. 3-е, перераб. и доп. — М. Эксмо, 2008. — 608 с. — (Российское юридическое образование).
12. Лазор В.В. Проблеми правового регулювання трудових спорів і конфліктів за умов формування ринкових відносин в Україні : дис...д.ю.н. : спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / В.В. Лазор. — К., 2005. — 40 с.
13. Міжнародний досвід вирішення колективних трудових спорів / упоряд. С.П. Савчук. — К. : Основа, 2003. — С. 96.
14. Петоченко Т.М. Перспективы расширения применения примирительных процедур при разрешении трудовых споров в Республике Беларусь /Т.М. Петоченко // Право в современном белорусском обществе: сборник научных трудов. Выпуск 6. — Минск: Право и экономика, 2011. — С. 430–436.

15. Порівняльне трудове право: Навч. посіб. / Б.С. Беззуб, Л.В. Голяк, О.М. Кісілевич та ін.; За заг ред.. А.С. Мацка. – К.: МАУП, 2005. – 176 с.: іл. – Бібліогр.: с. 168 – 172.
16. Толкунова В. Н. Трудовые споры и порядок их разрешения: Учеб.пособ. / В. Н. Толкунова. - 3 изд., перераб., и доп. — М.: Юрист, 1999. - 235 с.
17. Трудове право України. Академічний курс. Підручник /за ред. П.Д. Пилипенка. - К., 2014, - 552 с.
18. Трудові спори: законодавство, коментар, судова практика: Законодавство наводиться станом на 15 січня 2010 р. / В.А. Скоробагатько (упоряд.), М.І. Федішин (упоряд.). — К.: Істина, 2010. — 432 с.
19. Трудові спори: Навч. Посібник / За заг. ред. В.П. Пастухова. - К.: Магістр-XXI сторіччя, 2005. - 272 с.
20. Сокол М. В. Порядок вирішення колективних трудових спорів і конфліктів в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05 / М. В. Сокол ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2010. – 20 с.
21. Стадник М. П. Правове регулювання вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» / М. П. Стадник. – К., 1998. – 16 с.
22. Чанишева Г. І. Спеціалізована трудова юстиція в країнах Європи: досвід для України / Галина Іванівна Чанишева // Вісник Вищої Ради юстиції. – № 2. – 2010. – С. 75–82.
23. Чернадчук В. Класифікація колективних трудових спорів / Чернадчук В. // Підприємництво, господарство і право. – 2001. - №12. – с. 46-48.
24. Шевченко Д.В. Поняття, класифікація та порядок вирішення трудових спорів, конфліктів в Україні / Д.В. Шевченко // Часопис Київського університету права. – 2012. - № 2. – С. 239-241.
25. Яресько А. Розгляд колективних трудових спорів / Яресько А. // Право України. – 1998. - №8. – с. 101-103.